

ИЛЯ ВАРШАВСКИ КОНФЛИКТ

Превод от руски: Лиляна Стоянова, 1975

chitanka.info

*На Станислав Лем
В памет на един спор, който никога няма
да бъде завършен.*

— Хм, изглежда, пак сме плакали? Защо? Случило ли се е нещо?
Марта махна ръката на своя съпруг от брадичката си, разтърси глава и каза:

— Нищо. Просто се чувствавам самотна.

— Нещо във връзка с Ерик ли?

— О, не. Той е идеално дете. Чудесен пример на възпитание с помощта на машината. С такава бавачка Ерик никога няма да създава проблеми на родителите си.

— Спи ли?

— Изслуша, както обикновено, своята приказка преди заспиване. Бях там само преди десетина минути. Лежеше в креватчето си с поруменяло лице и хвърляше пълни с обожание погледи към обичаната си Цибела. В първия момент даже не ме забеляза. Но когато се приближих, за да го целуна за лека нощ, така замахна с ръчичките си, като че ли искаше да ми каже да почакам, докато свърши приказката. Майката наистина не е електронна машина. Тя може да почака.

— Какво направи Цибела?

— Чувствителната, умна, тактична Цибела и този път както винаги се оказа на висота. „Ерик — каза тя, — целуни своята майка, с която си в кръвна връзка. Какво ти говорих за влиянието на хромозомите?“

— Защо толкова мразиш Цибела?

Очите на Марта се наляха със сълзи.

— Не мога да издържам повече, Луф! Разбери това, моля те! Непрекъснато усещам превъзходството на тази рационална машина. Не минава нито ден, без тя да ми даде да разбера колко съм по-низша. Моля те, направи нещо! Защо тези машини трябва да бъдат толкова страшно интелигентни? Нима не могат да изпълняват задълженията си по друг начин? На кого е необходимо превъзходството им?

— Това се разбира от само себе си. Причината е в законите на самоорганизацията. Ние за жалост не можем да направим нищо. Искаш ли да намеря друг робот вместо Цибела?

— Това е невъзможно, Ерик е просто луд по нея. Просто направи нещо, за да стане тя малко по-глупава. Тогава ще ми е по-леко.

— Но това би било злодеяние! Нима не знаеш, че по закон мислещите машини и хората са равни?

— Тогава поговори с нея! Днес ми каза нещо толкова ужасно, че просто не знаех какво да ѝ отговоря. Не, наистина не мога да понасям повече това унижение!

— Тихо. Тя идва, успокой се!

— Здравей, шефе.

— Какво е това, Цибела? Нима не знаеш, че машините от клас „А-1“ не употребяват подобни думи?

— Знаете ли, помислих, че те ще допаднат на Марта. Тя винаги се старае да подчертае по някакъв начин разликата между машината и човека.

Марта закри очи с ръце и избяга от стаята.

— Това ли е всичко? — попита Цибела.

— Да, можеш да си вървиш.

След около десет минути Луф отиде в кухнята.

— Какво правиш, Цибела?

С отмерено движение роботът извади от проектора в слепоочието си една касета с микрофилм.

— Учила съм на времето фламандска живопис. Утре е свободният ми ден и бих искала да видя своя потомък. Неговите учители казват, че има талант за рисуване. Между другото, страхувам се, че няма да научи достатъчно от преподаването в основното училище. Искам да допълня знанията му в свободното си време.

— Какво се е случило днес между теб и Марта?

— Нищо особено. Чистех сутринта, когато съвсем случайно хвърлих поглед върху една страница от нейната работа и забележах две грешки във формулата на нуклеиновата киселина. Би било глупаво от моя страна да не ги посоча на Марта. Просто исках да ѝ помогна.

— И какво стана?

— Почна да плаче и ми каза, че тя била човешко същество, а не робот и че на нея забележките от страна на машината ѝ са така

неприятни, както ако би обичала хладилник.

— Ти, надявам се, си й отговорила.

— Да, казах й, че ако тя можеше да задоволи своя инстинкт за потомство с хладилник, навярно не би видяла нищо лошо в това да го обикне.

— Разбирам. Между другото не е било хубаво да споменавах онова за инстинктите.

— Не съм искала да я обиждам. Просто се опитах да разбере, че всичко е относително.

— Моля те бъди малко по-тактична с Марта. Тя е много чувствителна.

— Ясно, шефе.

Луф се обърна и тръгна към спалнята.

Марта спеше с лице, заровено във възглавницата, и от време на време изхлипваше. Като внимаваше да не я събуди, Луф се приближи и легна на леглото. Чувствуваше се ужасно.

В същото време в кухнята Цибела мислеше върху това, как здравият контакт между машините и човешките същества започва да се разрушава. Как човек не може да иска от машината, която е по-умна от него, да демонстрира вечно преклонение пред своя създател и че ако не беше майчината й любов към нейното кибернетично дете, което си нямаше никой друг освен нея на този свят, тя с радост би скочила от прозореца на двадесетия етаж.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 5/1975 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.